

Dziki zorały, Lasy zapłaca

WYROKI Szkodą w uprawie rolnej wyrządzoną przez zwierzęta łowne, za którą przysługuje odszkodowanie, są także zniszczenia pola przygotowanego pod zasiew.

MAREK DOMAGALSKI

Taką uchwałę podjął we wtorek, 19 maja 2015 r. siedmioosobowy skład Sądu Najwyższego. Wyjaśnia ona wieloletnie wątpliwości, jak daleko sięga odpowiedzialność odszkodowawcza za szkody wyrządzone przez dziką zwierzynę, co jest związane z pojęciem „uprawa rolna”, w żadnej ustawie niezdefiniowanym.

Zwierzyna w uprawach

Zgodnie z prawem łowieckim koła łowieckie, a tam, gdzie ich nie ma, Skarb Państwa, odpowiadają za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne: dziki, łosie, jelenie, danielle i sarny. Na podstawie tych przepisów spółka rolna Rol-Gądków z Lubuskiego pozwała Nadleśnictwo Torzym o odszkodowanie za rozoranie przez dziki ziemi przygotowanej pod zasiew kukurydzy. Przygotowanie 182 ha pola polegało na zimowej orce i wiosennym bronowaniu. Samo zasianie kukurydzy miało dopiero nastąpić. Prawo łowieckie mówi o odszkodowaniu, ale za szkody „w uprawach i płodach rolnych”.

Sąd Rejonowy w Sulęcinie zasądził spółce 17 tys. zł – równowartość wydatków na dodatkowe prace przy usunięciu zniszczeń. Z kolei Sąd Okręgo-

wy w Gorzowie Wielkopolskim zwrócił się z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego, czy szkoda w uprawie rolnej jest także ta wyrządzona przed zasiewem, wymagająca ponownego przygotowania pola.

Za co odszkodowanie

Pytanie było tym bardziej zasadne, że SN już kilka razy zajmował się tymi kwestiami, a wątpliwości zostały. Jedno jest pewne: problem dotyczy wielu właścicieli gruntów i znacznych pieniędzy.

W uchwale z 1994 r. (sygn. III CZP 46/94) SN orzekł, że także plantacja choinek jest uprawą rolną. W wyroku z 2002 r. (sygn. I CSK 795/00) zawęził jednak jej rozumienie. Wskazał, że do upraw rolnych nie da się zaliczyć sadu. Z kolei w uchwale siedmiu sędziów z 2007 r. (sygn. III CZP 67/07) wskazał, że do odszkodowania uprawnia „każda uprawa prowadzona na gruncie rolnym”.

Pozostało pytanie, czy uprawa obejmuje przygotowanie ziemi? Za takim stanowiskiem opowiedziała się we wtorek prokurator Henryka Gajda-Kwapień. Mecenas Jarosław Zarębski z Prokuratury Generalnej argumentował natomiast, że odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez dzikie zwierzęta jest wyjątkiem, nie zależy od winy, nie można jej więc rozszerzać.

CO MÓWIĄ PRZEPISY

Wyplata odszkodowań

Za szkody łowieckie odpowiadają:

- na terenie obwodu łowieckiego – dzierżawca lub zarządca obwodu, czyli koła łowieckie,
- na obszarach niewchodzących w skład wydzierżawionych obwodów łowieckich – Skarb Państwa.

Odszkodowania za Skarb Państwa wypłacają:

- Lasy Państwowe – za szkody z obwodów łowieckich leśnych,
- zarząd województwa – za szkody na obszarach spoza wydzierżawionych obwodów łowieckich.

Szacowania szkód dokonują przedstawiciele instytucji wypłacających odszkodowanie.

Na podstawie art. 46-50 prawa łowieckiego

SN pod przewodnictwem Tadeusza Erecińskiego, prezesa Izby Cywilnej, podjął uchwałę, że szkoda w uprawie rolnej jest także ta wyrządzona przed zasiewem, skutkująca ponownym wykonaniem niezbędnych czynności przygotowujących grunt do zasiewu. Uzasadnienie na piśmie będzie gotowe za mniej więcej miesiąc, ale sama uchwała nie pozostawia wątpliwości.

Inne zwierzęta

Odrębny system odszkodowania, dotyczący innych zwierząt, przewiduje ustawa o ochronie przyrody. Otóż Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez żubry, bobry czy niedźwiedzie w uprawach, płodach rolnych lub w gospodarstwie leśnym, a za sprawą

orzeczenia TK także np. na działkach, oraz przez wilki, rysie i niedźwiedzie w pogłowiu zwierząt gospodarskich.

Do naprawienia szkody wyrządzonej przez zwierzęta gospodarskie czy domowe, niezależnie od tego, czy zwierzę było pod nadzorem, czy zabłąkało się lub uciekło, zobowiązany jest ten, kto je chowa albo się nim posługuje, chyba że nie można mu przypisać żadnej winy, choćby niedbalstwa (art. 431 kodeksu cywilnego). Sąd może jednak zasądzić odszkodowanie mimo braku winy, jeżeli byłoby to słuszne w okolicznościach danej sprawy, zwłaszcza po porównaniu majątku właściciela zwierzęcia i poszkodowanego. ©

sygnatura III CZP 62/14
akt